

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

8.6.2023

1 Ihonalaisen keskuslaskimoportin käyttö

Laskimoportti asennetaan toistuvia suonensisäisiä syöpälääke-, antibiootti- tai muita hoitoja saavalle potilaalle. Se asetetaan leikkaussalissa paikallisuudutuksessa solisluun alapuolelle ihon alle. Laskimoportin kammioista lähtee katetri keskuslaskimoon, mikä mahdollistaa toistuvan ja pitkäkestoisenkin lääkkeiden annon. Laskimoportti ei myöskään ole este magneettikuvaukselle vaikka sen kammion pohja onkin sisäpuoleltaan metallinen.

Laskimoporttineulan laitto tehdään aina steriilisti. Neulan laitossa tarvittavat välineet kerätään desinfioiduin käsin puhtaalle tasolle. (Työparityöskentelyssä työpari toimii avustajana ja ojentaa tarvittavat välineet steriilisti.) Laskimoportti-infektioiden ehkäisemiseksi on tärkeää, että ihon kunto laskimoporttialueen ympäriltä tarkistetaan aina ennen neulan laittoa. Ihon tulee olla ehjä eikä siinä saa olla infektioiden merkkejä, haavaumia tai ihottumaa.

Laskimoporttineulan paikallaan pysyminen ja ihon kunto tarkistetaan jokaisessa työvuorossa ja havainnot kirjataan potilaan sairauskertomukseen. Myös laskimoportin toiminnasta tehdyt havainnot ja sidoksiin liittyvät huomiot tulee kirjata.

Laskimoporttineulan asettamisessa tarvittavat välineet

- Pesusetti ja 80% denaturoitu alkoholi (värillinen) tai Chloro Prep-levitin (3ml)
- Kirurginen suu-nenäsuojus
- Tehdaspuhtaat suojakäsineet (pesua varten)
- Infuusioneste tai vähintään 2 x 10ml NaCl-liuosta Posiflush-ruiskussa
- SwapCap-desinfiointikorkki
- Steriilit suojakäsineet (neulan laittoa varten)
- Oikean kokoinen turvamekanismilla varustettu huber- eli laskimoporttineula
- Caresite®-venttiili (positiivisen paineen venttiili, ei välttämätön)
- Tarvittaessa läpinäkyvää kalvoa esim. Hydrofilm® laskimoporttineulan kiinnittämiseen
- Tyhjä, kumimännällinen LuerLock-ruisku (aspirointia varten)
- Steriilejä taitoksia
- Mepore-haavalappu (portin suojaksi neulan poiston jälkeen)

1.1 Laskimoporttineulan laittaminen

- Desinfioi kädet ja pue kirurginen suu-nenäsuoja. Muista käsien desinfektio työvaiheiden välillä!
- Kerää desinfioiduin käsin laskimoporttineulan pistämiseen ja lääkkeenantoon tarvittavat välineet puhtaalle tasolle.
- Tarkista ihon kunto ja tunnustele laskimoportti ihon alta.
- Desinfioi iho laskimoportin päältä ja ympäristöstä aseptisesti, anna desinfiointiaineen kuivua, jotta se ehtii vaikuttaa iholla.
- Käytä mielellään värillistä pesunestettä, jotta steriilisti käsiteltävä alue on selkeästi havaittavissa.
- Avaa neulan laittoon tarvittavat välineet valmiiksi niin, että voit ottaa tarvikkeet steriilein suojakäsinein.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

8.6.2023

- Desinfioi kädet ja pue steriilit suojakäsineet.
- Yhdistä laskimoporttineula nesteensiirtoletkustoon tai esitäytettyyn NaCl-ruiskuun ja esitäytettyä laskimoporttineula sekä tarvittaessa nesteensiirtoletkusto esim. NaCl-liuoksella.
- Tue laskimoporttia toisella kädellä, jotta se pysyy paikallaan pistettäessä.
- Pistä neula laskimoporttiin kohtisuoraan ja mahdollisimman keskelle porttia.
- Kun neula osuu portin pohjaan, älä paina enää voimakkaasti ettei neulan kärki väänny.
- Kun neula on paikoillaan laskimoportissa, aloitetaan infuusio tai ruiskutetaan porttiin NaCl:aa, muista tarkistaa ruiskulla aspiroimalla takaisinvirtaus.
- Jos neula jätetään laskimoporttiin useammaksi päiväksi, se kiinnitetään ihoon läpinäkyvällä kalvolla.
- Ihon kuntoa tarkkaillaan päivittäin, likainen sidos vaihdetaan.
- Laskimoportin ympäristöä ja nesteensiirtoletkustoja käsitellään desinfioiduin käsin ja tehdaspuhtain suojakäsinein.
- Laskimoporttineula saa olla paikoillaan 7vrk, jonka jälkeen sen on vaihdettava uuteen.

1.2 Laskimoportin sulkeminen infuusioiden välillä tai lopuksi

- Desinfioidaan kädet ja toimitaan tehdaspuhtain suojakäsinein.
- Infuusioliuoksen (esim. antibiootti) jälkeen laskimoporttia huuhdellaan NaCl:lla vähintään 20ml:lla.
- Verituotteiden ja ravitsemusliuosten tiputuksen jälkeen laskimoporttia on huuhdeltava vähintään 40ml:lla NaCl-liuosta.
- Sulkemisen yhteydessä NaCl-liuos ruiskutetaan laskimoporttiin käyttäen ns. pulsoivaa tekniikkaa (huuhdo-tauko-huuhdo).
- Laskimoportin sulkemiseen käytetään vain NaCl-liuosta, EI hepariinia!
- Laskimoportti suljetaan ruiskuttamalla NaCl:aa ruiskusta (esim. Posiflush) porttiin. Kun ruiskussa on nestettä jäljellä n. 1ml, suljetaan porttineulan letkussa oleva sulkija niin, että NaCl:n ruiskutus on edelleen käynnissä, muista pulsoiva tekniikka!
- Tämän jälkeen neula poistetaan portista.
- Muista käsidesinfektio aina käsineiden riisumisen jälkeenkin!

1.3 Verinäytteen ottaminen laskimoportista

- Ota laskimoportti käyttöön ylläolevan ohjeen mukaisesti.
- Kun neula on laitettu laskimoporttiin paikoilleen, porttia huuhdellaan ensin joko NaCl-infuusiolla tai ruiskulla ad 20ml portin toiminnan varmistamiseksi.
- Laboratoriohoitajan voi pyytää paikalle näytteenottoon, jolloin hän huolehtii näyteputkista ja näytteiden käsittelystä.
- Näytteen aspiroinnissa laskimoportista käytetään kumimännällistä 10ml LuerLock-ruiskua, varaa tarpeeksi ruiskuja mukaan.
- Ensimmäiseen ruiskuun aspiroitava veri on ns. *hukkaveri*, jota ei oteta näytteeksi.
- Hukkaveren poiston jälkeen aspiroidaan laskimoportin kautta tarvittava määrä verta ruiskuun.
- Aspiointi tulee tehdä hitaasti ja tasaisesti.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

8.6.2023

- Mikäli yksi 10ml ruiskullinen verta ei riitä näytteisiin, voidaan tarvittaessa aspiroida verta laskimoportista peräkkäin useampaan ruiskuun.
- Näyteverta sisältävän ruiskun voi antaa laboratoriohoitajalle, joka huolehtii näytteen käsittelystä.
- Mikäli laitat ruiskusta veren näyteputkiin yksikössäsi, toimi näin: Irrota näyteputkista korkit ja ruiskuta verinäyte putkeen. Merkitse avatut putket piirtämällä korkkiin musta ympyrä. Näin laboratoriossa tiedetään käsitellä putket oikein. Muista liimata pyyntötarrat putkiin!
- Huuhtelee laskimoporttia verinäytteiden aspiroinnin jälkeen vähintään 40ml:lla NaCl:aa. Muista pulsoiva tekniikka ruiskulla huuhdeltaessa!
- Verinäytteiden oton jälkeen laskimoporttiin voi laittaa infuusion tai sen voi sulkea yllä olevan ohjeen mukaan.